

Δημόσια έργα και προστασία περιβάλλοντος. Οι μικρές νήσοι ανέχονται μόνο ήπιο ενεργειακό σύστημα, το οποίο πρέπει να είναι πάντοτε τοπικό, χαμηλής ή μεσαίας τάσεως ή να συνίσταται στην εφαρμογή μεθόδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές του φυσικού περιβάλλοντος. Δεν επιτρέπεται σε μικρές νήσους μείζον δίκτυο υψηλής τάσεως. Παραβίαση από τη Διοίκηση με την προσβαλλόμενη πράξη του δεδικασμένου από ακυρωτική απόφαση ως προς την επιλογή τεχνικού έργου. Αντίθετη μειοψηφία. Δεκτή η αίτηση ακύρωσης.

Αριθμός 2939/2000
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 14 Ιανουαρίου 2000 με την εξής σύνθεση : Χρ. Γεραρής, Πρόεδρος, Π. Χριστόφορος, Σ. Χαραλαμπίδης, Θ. Χατζηπαύλου, Γ.

Πανα-γιωτόπουλος, Δ. Κωστόπουλος, Κ. Μενουδάκος, Γ. Ανεμογιάννης, Π. Ν. Φλώρος, Φ.

Αρναούτογλου, Ν. Σκλίας, Α. Θεοφιλοπούλου, Ν. Σακελλαρίου, Θ. Παπαευαγγέλου, Ε.

Δαρζέντας, Δ. Πετρούλιας, Ν. Ρόζος, Α. Γκότσης, Δ. Μπριόλας, Ελ. Δανδουλάκη, Ε. Σάρπ,

Χρ. Ράμμος, Ν. Μαρκουλάκης, Δ. Μαρινάκης, Στ. Χαραλάμπους, Π. Κοτσώνης, Μ. Καραμανώφ, Σύμβουλοι, Δ. Σκαλτσούνης, Π. Καρλή, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Μ. Καλαντζής.

Γ ι α να δικάσει την από 4 Οκτωβρίου 1999 αίτηση :

τ ο υ Γεωργίου Σουρλάγκα, κατοίκου Αργύραινας Μυκόνου, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Χρ. Πολίτη (Α.Μ. 2740), που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

κ α τ ά των Υπουργών: 1) Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων λργων, 2) Ανάπτυξης και 3) Υγείας, Πρόνοιας, οι οποίοι παρέστησαν με τους Δ. Αναστασόπουλο,

Νομικό Σύμβουλο του Κράτους και Β. Τύρου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του

Κράτους,

κ α ι κατά της παρεμβαίνουσας Δημοσίας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ), που εδρεύει στην Αθήνα (Χαλκοκονδύλη 30), η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Χαρ. Συνοδινό

(Α.Μ. 13863), που τον διόρισε με πληρεξούσιο.

Η πιο πάνω αίτηση εισάγεται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της από 11 Οκτωβρίου 1999 πράξης του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, λόγω της σπουδαιότητάς της, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 εδάφ. α του Π.Δ. 18/1989.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθεί η 23171/4680/31.8.1998 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων λργων και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Δ. Κωστόπουλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τον πληρεξούσιο της παρεμβαίνουσας επιχείρησης και τους αντιπροσώπους των Υπουργών, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και,

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α
Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ á τ ο ν Ν ό μ ο

1. Επειδή με την κρινόμενη αίτηση, για την οποία καταβλήθηκαν τα κατά νόμον τέλη και παράβολο (υπ' αριθ. 1962454-55 έτους 1999 διπλότυπα της ΔΟΥ Ενσήμων και Δικαστικών Εισπράξεων Αθηνών, υπ' αριθ. 1970203 σειρά Α? του ίδιου έτους ειδικό γραμμάτιο παραβόλου), ζητείται από τον αιτούντα, κάτοικο Μυκόνου, η ακύρωση της υπ' αριθ. 23171/4680/31.8.1998 αποφάσεως του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων έργων με θέμα "Προέγκριση χωροθέτησης των έργων διασύνδεσης των Κυκλάδων με το διασυνδεδεμένο εθνικό σύστημα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας". Στη δίκη παρεμβαίνει, με προφανές έννομο συμφέρον, η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού.

2. Επειδή, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, τα τοπογραφικά διαγράμματα που τη συνοδεύουν και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, με την προσβαλλόμενη ρύθμιση έγινε χωροθέτηση της εναέριας γραμμής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσεως για τη σύνδεση των νήσων κνδρου, Τήνου, Μυκόνου και Σύρου του Νομού Κυκλάδων με το Εθνικό Διασυνδεδεμένο Σύστημα μέσω Ευβοίας, καθώς και των απαραίτητων προς το σκοπό αυτό υποσταθμών και υποβρύχιων καλωδίων. Ειδικότερα, η εναέρια γραμμή που οδεύει επί μεταλλικών δικτυωτών πύργων διά πυλώνων ή ιστών και ποντίζεται σε κάθε θαλάσσια διέλευσή της, ξεκινά από τον υποσταθμό Αλιβερίου, συνεχίζει μέχρι τον υποσταθμό Καρύστου και από εκεί προς τις νήσους κνδρο και Τήνο, από τη νήσο δε Τήνο διακλαδώνεται προς τις νήσους Μύκονο και Σύρο.

3. Επειδή, πριν από την κατάθεση της κρινόμενης αιτήσεως (7.10.1999) εκδόθηκε η υπ' αριθ. Α.Π. Οικ. 70875/17.9.1999 κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων έργων, Ανάπτυξης και του Υφυπουργού Υγείας με θέμα "λγκριση περιβαλλοντικών όρων για το έργο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης για τη σύνδεση των νήσων κνδρου, Τήνου, Μυκόνου και Σύρου του νομού Κυκλάδων με το Εθνικό Διασυνδεδεμένο Σύστημα μέσω Εύβοιας, καθώς και των απαραίτητων προς τούτο υποσταθμών και τερματικών Υ/Β καλωδίων". Η απόφαση αυτή πρέπει να θεωρηθεί συμπροσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση, είναι δε, ως ολοκληρώνουσα τη σχετική σύνθετη διοικητική ενέργεια, η μόνη εκτελεστή διοικητική πράξη, στην οποία ενσωματώθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση προέγκρισης της χωροθέτησης του έργου.

4. Επειδή, οι ως άνω πράξεις εκδόθηκαν, κατά τη Διοίκηση και την παρεμβαίνουσα, σε συμμόρφωση προς την υπ' αριθ. 2805/1997 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (Ε Τμήματος), με την οποία, εκδοθείσα επί αιτήσεως του και ήδη αιτούντος, ακυρώθηκε προηγούμενη, υπ' αριθ. 80510/4978/ /2.10.1995 απόφαση του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων έργων, με την οποία είχε προεγκριθεί η χωροθέτηση του ίδιου έργου. Ειδικότερα, πριν εκδώσει τις ήδη προσβαλλόμενες πράξεις η Διοίκηση ερευνήσε και απέκλεισε με ειδική κατά περίπτωση αιτιολογία τη δυνατότητα να αντιμετωπισθούν οι ανάγκες των πιο πάνω νήσων σε ηλεκτρική ενέργεια με ηπιότερες τεχνικές παρεμβάσεις (αύξηση της απόδοσης των τοπικών αυτόνομων

σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, διοχέτευση ηλεκτρικού ρεύματος μεσαίας τάσεως, εκμετάλλευση της ηλιακής ή αιολικής ενέργειας, χρησιμοποίηση φωτοβολταϊκών συστημάτων, των τρόπων αυτών λαμβανομένων αυτοτελώς ή σε συνδυασμό), ενώ τέτοια έρευνα δεν είχε γίνει πριν εκδοθεί η ακυρωθείσα ως άνω πράξη.

5. Επειδή, με τη μνημονευθείσα ακυρωτική απόφαση κρίθηκαν, μεταξύ άλλων, τα εξής: Από το συνδυασμό των άρθρων 24 και 106 του Συντάγματος προς τα άρθρα 2 και 130 Ρ της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή λνωση (Maastricht), η οποία κυρώθηκε με το ν. 2077/1992, προκύπτει ο θεμελιώδης κανόνας της βιώσιμης ανάπτυξης, κατά τον οποίο, ειδικότερα, στα ευπαθή οικοσυστήματα, στα οποία περιλαμβάνονται οι μικρές νήσοι, μόνον ήπια τεχνικά έργα και παρεμβάσεις μπορούν να χαρακτηρισθούν ως βιώσιμα και επιτρεπτά, αυτό δε ισχύει και για τα ενεργειακά έργα. λτσι, οι μικρές νήσοι ανέχονται μόνον ήπιο ενεργειακό σύστημα, το οποίο πρέπει να είναι πάντοτε τοπικό, χαμηλής ή μεσαίας τάσεως, ή να συνίσταται στην εφαρμογή μεθόδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές του φυσικού περιβάλλοντος, όπως είναι η ηλιακή, αιολική κλπ. ενέργεια, τα φωτοβολταϊκά συστήματα κλπ. Υπό την έννοια δε αυτή και σύμφωνα με τον ειδικότερο κανόνα, κατά τον οποίο η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει να έχει ως όριο τη φέρουσα ικανότητα των μικρών νήσων, ήπιο και βιώσιμο ηλεκτρικό δίκτυο μικρής νήσου δεν μπορεί ποτέ να είναι μείζον δίκτυο υψηλής τάσεως, διότι ένα τέτοιο δίκτυο αντιστρατεύεται και βλάπτει τη βιωσιμότητα της νήσου ως ιδιαίτερου και αυτοτελούς οικοσυστήματος για τους λόγους που εκτίθενται ειδικότερα στην ακυρωτική απόφαση, αναγόμενους στην ενθαρρυνόμενη με τον τρόπο αυτό υπέρμετρη τουριστική και οικιστική ανάπτυξη των μικρών νήσων. Εξάλλου, η ένταξη των μικρών νήσων τις οποίες αφορά το ένδικο έργο σε μείζον ηλεκτρικό δίκτυο υψηλής τάσεως αποτελεί, για τους ίδιους λόγους, άμεση απειλή για τα ιδιαίτερα πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους, ενώ η απαιτούμενη για την εγκατάσταση του δικτύου κατασκευή πυλώνων προσβάλλει το υψηλής αισθητικής αξίας κυκλαδικό τοπίο, εξ ίσου προς τα ιδιαίτερα πολιτιστικά στοιχεία των Κυκλάδων προστατευτέο δυνάμει του άρθρου 24 του Συντάγματος. Με τις σκέψεις αυτές, η τότε προσβληθείσα πράξη κρίθηκε ακυρωτέα, διότι το δι' αυτής χωροθετούμενο τεχνικό έργο αντέκειται ευθέως στην υπό του άρθρου 24 του Συντάγματος προστατευόμενη βιωσιμότητα των νήσων κνδρου, Τήνου, Σύρου και Μυκόνου.

6. Επειδή η ανωτέρω ακυρωτική απόφαση, όπως προκύπτει από την παρατεθείσα αιτιολογία της, απέκλειε στη Διοίκηση την επάνοδο στην επιλογή του ίδιου τεχνικού έργου (σύνδεση των ως άνω νήσων με το Εθνικό Διασυνδεδεμένο Σύστημα υψηλής τάσεως), και δεν επέτρεπε την επαναξιολόγηση του δικτύου υψηλής τάσεως με τις διαλαμβανόμενες στην προσβαλλόμενη απόφαση ηπιότερες μορφές τεχνικής παρεμβάσεως. Κατά συνέπεια, η έκδοση της μόνης κατά τα εκτεθέντα εκτελεστής πράξης εγκρίσεως των οικείων περιβαλλοντικών όρων, με την οποία η Διοίκηση υιοθετεί εκ νέου την εκτέλεση του ίδιου τεχνικού έργου (διοχέτευση ηλεκτρικού ρεύματος υψηλής τάσεως), ανεξαρτήτως των ειδικότερων αιτιολογιών της εκ νέου επιλογής του έργου αυτού, παραβιάζει το δεδικασμένο που απορρέει από το κριθέν με την ακυρωτική απόφαση, σε δίκη μεταξύ των ίδιων διαδίκων, διοικητικής φύσεως σχετικό ζήτημα, το οποίο ανάγεται σε έλεγχο υπερβάσεως των ορίων της συνταγματικώς επιτρεπτής εν προκειμένω διοικητικής δράσεως (άρθρο 50 παρ. 5 του ΠΔ 18/1989, Α 8). Για το λόγο αυτό, βασίμως προβαλλόμενο, η εν λόγω πράξη πρέπει να ακυρωθεί και παρέλκει ως αλυσιτελής η έρευνα των λοιπών λόγων ακυρώσεως.

Κατά τη γνώμη όμως του Προέδρου και των Συμβούλων Θ. Χατζηπαύλου, Δ.

Κωστόπουλου, Κ. Μενουδάκου, Γ. Ανεμογιάννη, Π.Ν. Φλώρου, Ν. Σκλία, Ε. Δαρζέντα, Δ. Πετρούλια, Χ. Ράμμου, Ν. Μαρκουλάκη, Σ. Χαραλάμπους και Π. Κοτσώνη, η αληθής έννοια της ακυρωτικής αποφάσεως είναι ότι επιβάλλει στη Διοίκηση την υποχρέωση να αποκλείσει την επιλογή του ίδιου τεχνικού έργου (δίκτυο υψηλής τάσεως) αν διαπιστώσει, μετά από επαναξιολόγηση, τη δυνατότητα να αντιμετωπισθούν οι ανάγκες των πιο πάνω νήσων με ηπιότερες τεχνικές παρεμβάσεις (διοχέτευση ηλεκτρικού ρεύματος μεσαίας τάσεως, εκμετάλλευση της ηλιακής ή αιολικής ενέργειας, χρησιμοποίηση φωτοβολταϊκών συστημάτων). Δοθέντος δε ότι η Διοίκηση, εν προκειμένω, προέβη σε σχετική έρευνα και απέκλεισε με νέα αιτιολογία την εν λόγω δυνατότητα, ο περί παραβάσεως του δεδικασμένου λόγος ακυρώσεως θα έπρεπε να απορριφθεί. Η ερμηνεία αυτή της ακυρωτικής αποφάσεως επιβάλλεται και για το λόγο ότι ο αποκλεισμός σε κάθε περίπτωση της σύνδεσης των εν λόγω νήσων με το εθνικό δίκτυο υψηλής τάσεως, θα συνιστούσε κρίση, αναγόμενη σε ζήτημα όχι διοικητικής, αλλά τεχνικής φύσεως (περί του ενδεδειγμένου δηλαδή εν προκειμένω τρόπου ηλεκτροδοτήσεως).

7. Επειδή ο αιτών, κάτοικος Μυκόνου, όπως προκύπτει από το εισαγωγικό δικόγραφο, στο οποίο γίνεται επανειλημμένως αναφορά στα τεχνικά έργα επί της νήσου Μυκόνου, ζητεί την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά το μέρος που αφορά τη σύνδεση της νήσου αυτής με το εθνικό σύστημα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο, όπως ελέγχθη, από την Τήνο συνεχίζει σε δυο αυτοτελείς κλάδους προς τις νήσους Μύκονο και Σύρο. Συνεπώς η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να περιοριστεί στο πληττόμενο μέρος, για το οποίο άλλωστε και μόνον ο αιτών έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει την κρινόμενη αίτηση. Μειοψήφησαν πέντε μέλη του Δικαστηρίου, (Σ. Χαραλαμπίδης, Γ. Παναγιωτόπουλος, Ν. Σακελλαρίου, Ν. Ρόζος και Μ. Καραμανώφ), τα οποία έχουν τη γνώμη ότι, λόγω του ενιαίου χαρακτήρα του ένδικου τεχνικού έργου, η προσβαλλόμενη απόφαση θα έπρεπε να ακυρωθεί στο σύνολό της, όπως δέχθηκε και η προηγούμενη ακυρωτική απόφαση.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την αίτηση.

Ακυρώνει εν μέρει την υπ' αριθ. Α.Π. Οικ. 70875/17.9.1999 κοινή απόφαση των Υπουργών

Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων έργων, Ανάπτυξης και του Υφυπουργού Υγείας,

κατά το σκεπτικό.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Απορρίπτει την παρέμβαση. Και

Επιβάλλει στο Δημόσιο και την παρεμβαίνουσα Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού είκοσι

οκτώ χιλιάδες (28.000) δρχ. ως δικαστική δαπάνη του αιτούντος.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 12 Απριλίου και 5 Ιουνίου 2000 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2000.

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Χρ. Γεραρής

Μ. Καλαντζής

